

Prolećno izdanje lezbejskih novina, Broj 27, Godina XXVIII, Labris – organizacija za lezbejska ljudska prava, Beograd 2023

Sadržaj

retrospektiva

- 2022 recap

lične priče

- Majka i čerka lezbejka
Jovana Vojinović
- Majka i čerka lezbejka
Dajana
- Moj prvi EuroPride
Jelena Janičić
- Soba za žene: Gay Serbia Chat
Sandra Grbić i Tijana

zabava

- Yuri mange
Dunja Milanković
- Vida
Đurđa Radosavljević
- The L Word i The L Word: Generation Q:
holivudska melodrama sa obaveznim
srećnim krajem
Milica Stojković

kolumnе

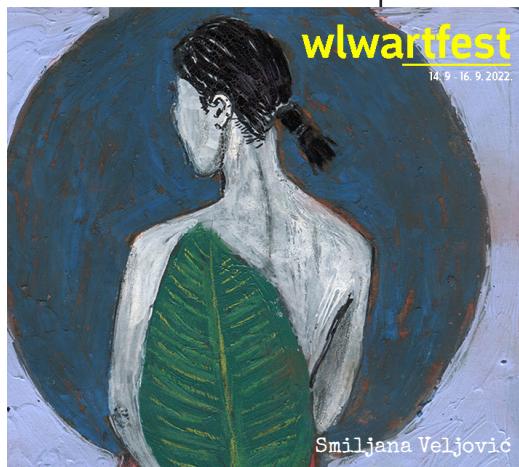
- Predstave seksualnosti i rodnih uloga u
mainstreem sadržajima
Xeno
- Kuda idu lezbejke?
Vera Kurtić

sport

- Pun arsenal podrške
& Una victoria Segura
Marija Slavković

Jedna uspešna godina je iza nas ali i godina puna borbe i izazova.

Prvi put u Jugoistočnoj Evropi, Beograd je septembra 2022. godine bio domaćin EuroPride-a čije održavanje su pratile velike turbulencije.

Od organizovanja petnicija za zabranu ovog skupa, šetnji za "porodične vrednosti" do same odluke Ministarstva unutrašnjih poslova, pod izgovorom nemogućnosti osiguranja bezbednosti, da zabrani održavanje šetnje u okviru EuroPride-a, nisu sprečili aktiviste i aktivistkinje i saveznike i saveznice da se izbore za svoja ustavom zagarantovana prava.

EuroPride šetnja održana je 17. septembra uz jaku policijsku zaštitu.

U sklopu EuroPride nedelje, Labris, u saradnji sa udruženjem Dugina Iskra, organizovao je prvi po redu WLW umetnički festival (Women Loving Women).

2022 recap

Lezbejski festival umetnosti i aktivizma #wlwartistfest trajao je 3 dana i okupio više od 200 žena iz Srbije i regiona.

Format WLW (women loving women) festivala podrazumevao je različite umetničke i kreativne izložbene prakse, od fotografije i slikarstva, do muzike, dokumentarnog filma i stripa.

Ovaj diverzitet simbolizovao je i jednu širu otvorenost i poziv na solidarnost, a slavljenje života ljubavi u svojoj iskrenoj formi i umetnosti kao njihovog odraza predstavlja je jedan od ciljeva festivala.

Kako su umetnost i debata oduvek išli ruku pod ruku, pored kreativnog programa, održala se i tribina na temu budućnosti lezbejskog aktivizma u regionu i Evropi.

Moderatorka tribine bila je Draga na Todorović.

Pored promocije rada učesnica iz zemlje i regiona, festivalu su doprineli i podsticaju drugih LBTQ+ žena na dalji umetnički an- gažman i aktivizam.

To se, između ostalog, radilo i kroz dodelu nagrada za najbolju fotografiju i proglašenje pobednika #wlwartistfest online izazova.

Takođe, bilo je održano i standup veče, kao i žurka.

WLW umetnički festival otvoren je izložbom Naša 4 zida autorki Minje Pavlović i Jelenе Vasiljević koja prikazuje svakodnevnicu istopolnih parova u Srbiji i pojedine fragmente života osoba čiji odnosi nisu vidljivi za pravni okvir u Republici Srbiji, niti tolerisani u heteropatrijarhalnom društvu u kome živimo.

Sandra Sević

“Projekat “(Naša) četiri zida” je nastao kao potreba da razbijemo predrasude i stereotipe koje javnost ima o životu LGBTQI+ osoba.

Naša ideja je bila da kroz fotografiju kao medij prikažemo ljubav kao skup zajedničkih trenutaka istopolnih parova, koja se suštinski ne razlikuje od uobičajenih percepcija ljubavi.” rekla je Minja Pavlović za portal *BURU*.

Takođe, Labris je, zajedno sa udruženjem Dugina Iskra, krajem oktobra pokrenuo onlajn kampanju „Otvoreno za sve” sa ciljem uvezivanja sa biznismenima koji podržavaju (ili su voljni podržati) LGBTI osobe kroz javno iskazivanje podrške i interne politike koje su otvorene za sve.

Ova kampanja promovisala je načine na koje možete biti „otvoreni”, kao i konkretnе benefite za poslodavce kada podržavaju prava LGBTI zajednice i drugih ranjivih grupa.

Kroz svoje dosadašnje aktivnosti i kampanju, Labris teži da motiviše što veći broj biznisa i poslodavaca da se pridruže njihovoj mreži „Ponosno na poslu”.

Kako bi se što veći broj biznisa i poslodavaca odazvao pozivu da se pridruže mreži, odlučile smo početkom ove godine lansirati nastavak kampanje.

Stvaranjem okruženja u kojem se svi zaposleni osećaju poštovano,

prihvaćeno i uključeno, predstavnici biznisa će moći da povučeju produktivnost, moral i задржавање talenata, maksimalno koristeći svoj poslovni potencijal.

Predavanje u okviru projekta “Ponosno na poslu”

Zakonodavne odredbe inkluzije na radnom mestu imaju za cilj zaštitu položaja svih zaposlenih, ali je legalno-determinisana jednakost nedovoljna za suzbijanje diskriminacije.

Diskriminacija na radnom mestu je nešto protiv čega se svakog dana moramo boriti i ličnim postupcima davati pozitivan primer.

Uspostavljanje mreže „Ponosno na poslu” važno je za dalje razvijanje inkluzivnog radnog okruženja od koga ne bi samo LGBTI zajednica imala benefit, već i druge ranjive grupe u oblasti rada, ali i sami poslodavci.

Unapređenje radnog okruženja utiče pozitivno na zadovoljstvo, produktivnost, kreativnost radnika i radnica, što dovodi do otvorenja boljih radnih rezultata i manje fluktuacije zaposlenih.

Takođe, Labris je obeležio značajne datume LGBTI zajednice, poput Nedelje vidljivosti lezbejki online kampanjom koja je rađena u saradnji sa Beograd Pride-om,

IDAHOBIT-a
17. maja
vožnjom
biciklima
po Beogradu
pod sloganom
“Naša tela.
Naši životi.
Naša prava.”

Takođe okupile smo grupu LGBTIQ roditelja i roditeljski čime smo kreirale grupu podrške za Dugine porodice Srbije i održale 5 sastanaka, jedan izlet i jedno praznično druženje s podelom paketića za decu. Okupile smo i grupu za lezbejke 45+, u sklopu koje su se žene sastale dva puta.

Za Međunarodni dan ljudskih prava, 10. decembra obeležile smo 27 godina postojanja Labrisa.

Nadamo se da će narедni meseci i godine doneti još više uspeha i aktivnosti za našu zajednicu.

moja soba, zima, ti saznaješ da imaš ćerku lezbejku

Trudim se da ne ostavljam otiske prstiju na slikama.

Jadran, slava, odeljenje iz gimnazije, vinova loza, kamin, kuhinja, sladoled, autobusi, rođaci, dvorište.

Tražim tragove osebe koja je ona danas, nagoveštaje one koju vidim.

Jedna fotografija okrenuta je naopako, na poledini piše - *posle šišanja*.

Mama ima kratku kosu. Baka ima kratku kosu. Ja svoju nekako odlučim da puštam, pa tako godinama.

Pričaju mi - lepše bi ti stajalo, znaš, onako.

Na kraju odustaju, puštaju me. Onda se ipak ošišam. Kažu - *sad si već drugo dete*.

Nailazim na sliku koja mi je poznata iz rama u spavaćoj sobi. *Diplo-mirala*. Mama i baka su završile isti fakultet.

Dugo sam odbijala da zamislim sebe kao treću generaciju tamo, ali više mi nije teško da vidim to kao mogućnost.

Moja slika uramljena pored njene - isto mesto, isti povod; neko će reći - ista si majka!

Jovana Vojinović

Mogu da probam tvoju venčanicu i vratim je u ormar.

Sada nije do mog inata, do zakona je.

Mogu da te gledam kako mi vraćaš pozajmljenu knjigu, već nakon pročitanog prologa, gde si navelala na reč gej.

Kažeš – ne smeta mi kad su takvi sporedni likovi, ali ovo ne mogu, znaš.

Mada to ništa ne menja – obojica na kraju umiru, a ja ću ubuduće malo pažljivije birati koje ti naslove dajem.

Mogu da pričam sa tvojom slikom iz devedesetih, praveći se da sam sporedni lik u životu te devojke. Ne mogu da je pogledam u oči.

Najavljujem joj šta je čeka, *izigravam sveznajućeg pri-povedača.*

Upoznaćemo se osmog marta, nas dve, u neka četiri zida jednog beogradskog porodilišta. Svake godine neko će primetiti – *ti si mami bila najlepši poklon za Dan žena.*

Ti ćeš se nasmešiti, ja ću klimnuti glavom, daćemo sve od sebe da izgleda kao da to prvi put čujemo.

Još ne znam da čitam, ti završavaš specijalizaciju.

Odluciš da pišeš za konkurs koji je raspisao jedan mama-beba časopis, tema je: *najbolji tata na svetu.*

Gledačeš ih kako im sa svakom pročitanom rečenicom postaje jasnije da se zaista radi o njima.

Osvojićeš nagradu glasom publike, svi zajedno ćemo se pojaviti u jednoj epizodi Žikine šarenice.

RTS će prestati da prikazuje tu emisiju 2018., a ja ću iste godine na more poneti neki roman iz biblioteke.

Tako ću prvi put čitati o dve devojčice koje su zaljubljene jedna u drugu.

Sporedni likovi, onako kako je za tebe prihvatljivo, a za mene, iz tad nepoznatog razloga, dovoljno važno da o tome pišem u dnevniku.

Jednog popodneva ću se zaglaviti u gužvi, protest, neprohodna Slavija.

Kad konačno stignem kući, pričaćemo dok se izuvam – stvarno strašno, nek puste ljude na miru, i tako dalje.

Mislimo da se slažemo, razgovor se nastavlja, ali polako postaje jasno da branimo različite strane: *tebi smeta Europrajd, meni protestna litija.*

Zakačiću sezonski grip na proleće, kad je sezona već prošla.

Temperatura mi raste, ti sediš pored mene, ne plašiš se da se zaraziš.

Zaspim, sanjam; moja soba, zima, ti saznaćeš da imaš čerku lezbejku.

Uzimaš krpnu, otvaraš prozore, brišeš, brišeš, brišeš.

Da nestane mojih otisaka sa stakla, šoljica za kafu, dirki klavira, ekrana, tastatura, olovaka i ogledala.

Svi prozori su otvoreni, hladno mi je, pogledaj me, mama, hoću da pričamo, kako su ti deca, sluša li te muž?

Ćutiš, daješ mi krpnu – *sad ja brišem otiske tvojih prstiju, ti sediš pored mene; mama siraš me rakijom, kmovicom, da mi temperatura brže padne.*

To si naučila od bake.

PORODIČNI ODNOSI: MAJKA I ĆERKA LEZBEJKA

Odlučila sam da se autujem mami kada sam imala 15 godina.

U tom uzrastu mi je njen podrška bila najvažnija. Nedelju dana pre samog autovanja često sam razgovarala sa njom o toj temi kako bih bila sigurna da je spremna da me sasluša i razume.

Da bih opipala teritoriju i videla kakvi su joj stavovi po pitanju LG-BTQ+ tematike pričala sam joj o imaginarnoj drugarici koja navodno želi da se autuje svojoj mami ali se plaši reakcije i zamolila sam je da mi pomogne da je posavetujem.

Njena reakcija na ideju o autovanju bila je više nego sjajna, rekla mi je da kažem drugarici da je okej istraživati i upoznavati sebe i da je jedina ispravna reakcija njene mame absolutna podrška, jer pre svega svako dete treba da se osloni na podršku roditelja.

U jednom trenutku je postala malo sumnjičava i počela je da mi postavlja pitanja o mojoj seksualnosti ali bih tada samo promenila temu.

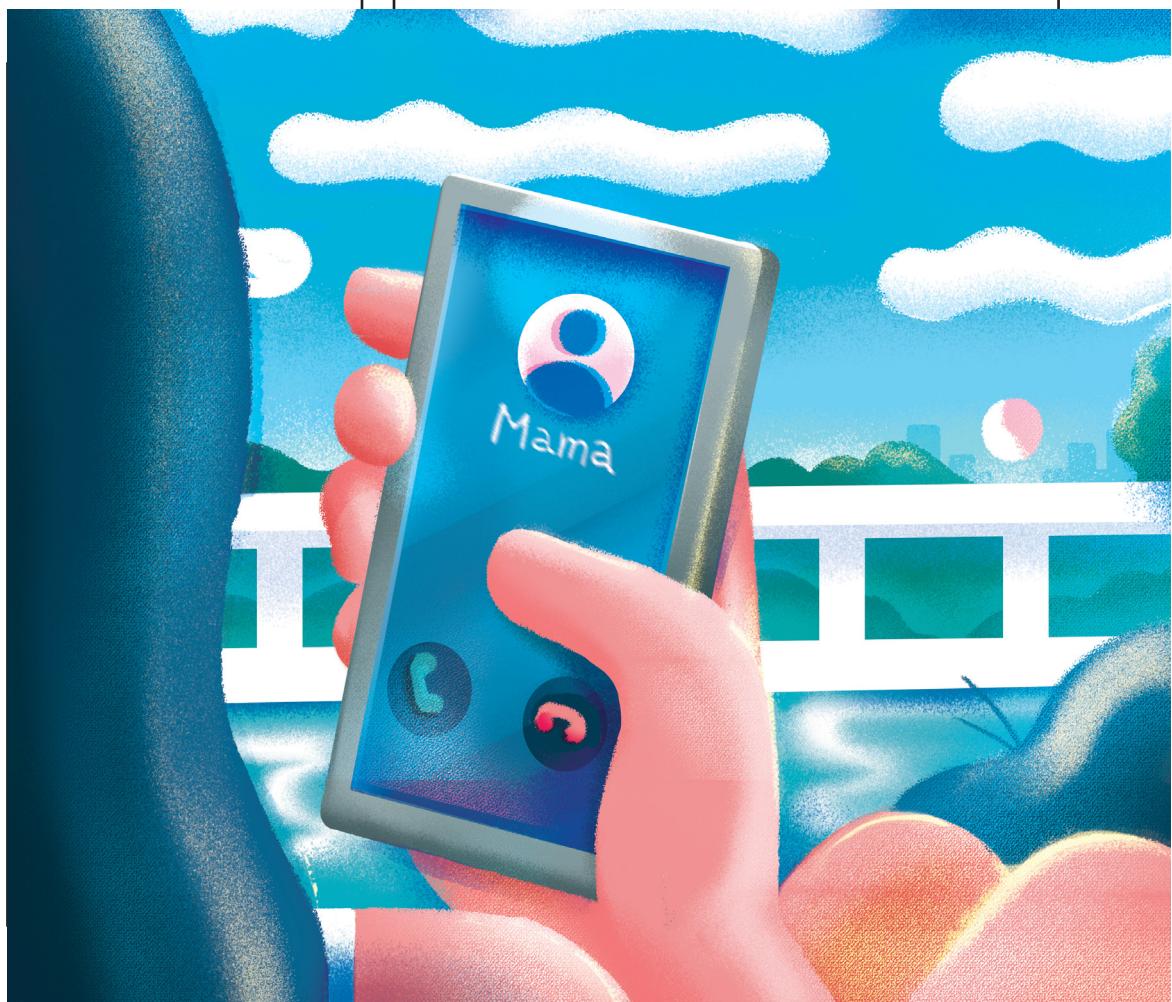
Dan kada sam se zvanično autovala bio je poprilično stresan, kako za mene tako i za moju majku.

Ništa nije išlo po planu.

Bila je jako ljuta kada je shvatila da se ne radi o drugarici i da je sve vreme savetovala mene. Zaboravila je sjajne stavove koje je imala i odjednom podrška i razumevanje više nisu bile opcije jer je predstavila moju seksualnost kao problem koji je nedopustiv.

Mislim da je bila previše iznenade na i uplašena da bi razmisnila o tome racionalno. Oduzela mi je telefon i zabranila mi je da se družim sa prijateljima.

Ucenila me je da joj dam broj svoje tadašnje devojke i pozvala ju je jako besna. Prisilila ju je da joj da broj svojih roditelja kako bi ih obavestila da im je čerka lezbejka, tako da je i ona morala da se autuje.

Njeni roditelji su bili jako ljuti na moju majku što ih uznemirava na taj način, mnogo racionalnije su sagledali celu situaciju, čak su i predložili da dođem kod njih na neko vreme kako bih svojoj mami dala prostora da se smiri.

Prvih par meseci nakon autovanja su bili poprilično napeti kad god bismo bile u istom prostoru. Na moju sreću, dosta je radila pa je većinu dana bila odsutna.

U tom trenutku jedina pozitivna stvar bila je podrška moje braće kojima sam se autovala malo ranije i čija reakcija me je potpuno iznenadila s obzirom da nisam očekivala da će imati razumevanja a zapravo je bilo potpuno suprotno.

Često su mi pozajmljivali svoj telefon dok je majka van kuće kako bih se javila devojcima i prijateljima i

SVAKE SREDE SMO ZAJEDNO IŠLI NA BAZEN POD IZGOVOROM DA IM TREBAM TAMO DA ČUVAM STVARI

a zapravo sam imala prostor da provodim vreme sa devojkom.

Čak i nakon "isteka kazne" morala sam tajno da pričam i da se viđam sa devojkom što je bilo poprilično naporno i stresno.

Nakon dve godine spontano sam počela da volontiram za LGBTQ+ organizacije što mojoj mami na početku nije bila baš najdraža ideja.

Kroz period mog aktivizma upoznala sam je sa dosta termina koje nije znaла i sa puno svojih novih prijatelja koji su takođe delili sa njom razna iskustva i priče o problemima i diskriminaciji sa kojom se oni susreću.

S obzirom da je konačno imala kontakt sa stvarima koje su joj do tad bile strane i o kojima ranije nije puno razmišljala, shvatila je da nije bila u potpunosti u pravu.

Oslobodila se straha od ideje da me "okolina neće prihvati" jer je videla da je moguće pronaći sebi okolinu koja neće imati problem sa tvojim identitetom i seksualnošću.

Bilo je potrebno mnogo vremena i rada na našem odnosu ali na kraju, sve je ispalo i bolje nego što sam očekivala i cela ova situacija nas je zapravo mnogo zbližila.

I ako nisam imala podršku svoje mame kada sam je tražila i plašila sam se da je možda nikada ni neću imati, trenutno je moja mama moja najveća i najsjajnija podrška.

MOJ PRVI (EURO)PRIDE

Podržavam ja ljudе poput vas u potpunosti, samo mislim da je suvišno izlaziti na ulicu i privlačiti pažnju na sebe - samo je jedna od učestalih stavki koju bih, nažalost prečesto, slušala čak i od sebi bliskih ljudi.

Dugo vremena sam se i sama držala toga, verujući da su u pravu i da to jeste bespotrebno, ali sa sve većim upoznavanjem LGBT istorije i osvrtanjem oko sebe, shvatila sam kako ne postoje reč suvišno kada je Prajd u pitanju.

Smatram da na to mesto treba doći reč neophodno.

Teško je prigrliti sebe prilikom odrastanja u sredini koja ti od najranijih dana govori kako je sve što osećaš da jesi ono pogrešno.

Koliko god pokušavaš da se otrngeš od tog okruženja i napraviš prostor gde se možeš osećati sigurno, nikad sasvim ne uspeš, jer mržnja nekad ima izuzetno prodoran uticaj.

Prajd treba da bude jedan dan u kom ćemo umesto svakodnevne mržnje osetiti makar tračak prekopotrebne ljubavi,

da osetimo kako u nama nema ništa pogrešno, jer dokle god ima onih koji nas čine da mislimo tako - Prajd je neophodan.

Prvi put kada sam otišla na Prajd bilo je baš za Euro Prajd u Beogradu 2022. godine.

Filip Bojović

Pored stalnih reči da je izlišno izlaziti na ulicu, ono što me je ranije još kočilo od odlaska na Prajd jeste svakako strah.

Ne samo strah od toga šta može da mi se desi ako odem i zateknem se pored osobe koja nema tako dobre namere, već i strah ako me kojim slučajem kamera uhvati i završim na televiziji sa šansom da me čitava familija uoči.

Tog straha se nisam rešila ni kada je ovaj Prajd nastupio, već naprotiv, bio je mnogo veći.

Verujem da je svima poznat sadržaj koji se prikaziva u medijima

nedeljama koje su prethodile Prajdu, sadržaj koji je u meni budio neopisiva osećanja jer nisam verovala koliko taj jedan dan može doneti uzburkane reakcije.

U tom periodu sam čula i procitala toliko reči sa akcentom na mržnju da me je šokirala činjenica čime su sve ti ljudi ispunjeni da im takve stvari uopšte mogu pasti na pamet.

Najgore mi je bilo što sam i od nekih ljudi koji su mi dragi osećala kao da tiho podržavaju takav sadržaj.

Moja devojka mi je dosta pomogla da se sa tim strahom izborim, ona je od samog početka bila spremna da ide.

Naravno da je imala razumevanja prema tome zašto ja ne bih išla, ni u jednom momentu nisam osetila ikakav pritisak sa njene strane samo je njen ubeđenje da će sve biti okej uspela da prenese i na mene.

Kada je osvanuo dan Prajda, ponovo sam krenula da se kolebam. Sklona sam da uvek pomišljam na ono najgore, što je uzrokovalo da imam jako ružne snove to veče i da mislim kako će mi se nešto mnogo loše desiti.

Definitivno nije pomočlo što sam na sve uzeala da čitam komentare na raznim postovima gde je bilo upleteno dosta pretnji smrću i kako će tog dana Beogradosm liti krv.

U dubini duše sam bila svesna da su sve samo reči i da to pišu duboko nesrećni ljudi, ali opet me moja sumnja prema onom najgorem nije puštaла iz svojih okova.

Obukla sam se ni najmanje kako bi trebalo za Prajd – poznat po šarenilu boja, moja odevna kombinacija je bila najveći crni duks sa kapuljačom koji posedujem i crna maska preko lica.

Čak sam i mali bedž na kom piše “queer af” skinula sa ranca kako bih bila sigurna da nemam nikakvo obeležje na sebi dok ne stignem do mesta gde se Prajd održava.

Bus je stao poprilično daleko od mesta na kom sam se nalazila sa svojom devojkom, tako sam pešačila po ogromnom pljusku pokušavajući da očistim svoje misli što je više moguće.

Pomislila sam da bi mi pomoglo da se sklonim pod nadstrešnicu nekog objekta i ispušim cigaretu, ali je bilo neuspešno.

Dok sam stajala primeštala sam kako mi prilazi jedan dečko na kom je najupečatljiviji bio duks sa mapom Srbije.

Naravno da je nastupio iracionalan strah da on možda može da oseti kako idem na Prajd, kad je prišao postavio mi je pitanje:

U kom pravcu idem ka Skupštini gde mogu da vidim pedere?

Bez reči sam mu rukom pokazala pogrešan pravac, gde je ono neophodno postalo još jače zacementirano. Našla sam se sa devojkom i krenule smo, na putu ka tamo smo videle prizore policije kako jure neke momke zbog pokušaja nasilja.

Osećala sam suze na svom licu i želela sam da vrištim, ipak nikad nisam imala veću želju da odem negde kao tada na Prajd.

Na samom ulasku Prajda videlo se more okupljenih koji su došli sa već spremnim uvredama da ih pucaju na nedužne ljude.

Uspela sam da ostanem gluva što je više moguće jer sam znala da ulazim negde gde neću osetiti ništa sem ljubavi i da odbačenost više ne postoji.

Pop muzika i dugine boje su bile kao zagrljaj dobrodošlice, suze su se osušile i osmeh je zaigrao na licu skrivenom iza maske.

Jedan neponovljiv osećaj zajedništva i borbe, uprkos takvim uslovima, nikad nisam bila toliko ponosna kao tada što priпадam LGBT zajednici.

Iako je bila najkraća šetnja u istoriji, verujem da je najsnažnija. Mislim da kroz taj gest možemo dosta toga uvideti.

Koncert koji je usledio posle šetnje je takođe odavao ništa do dobru energiju, kiša nikome nije uticala na raspoloženje i to je bilo magično za videti.

Zao mi je kako je glavni fokus posle Prajda, umesto lepotе i ljubavi koja je za sve prisutne bila u prvom planu, bio na onome što sa sobom nosi osetljiv sadržaj.

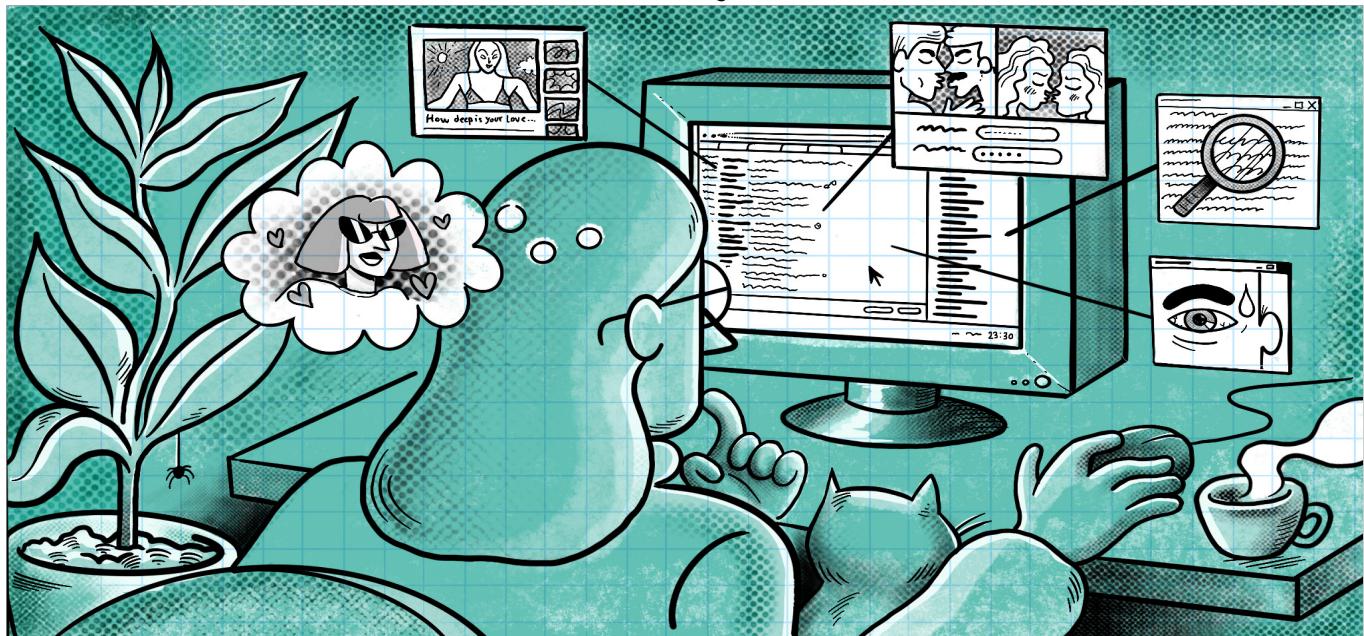
Shvatam da je prilikom ovakvih stvari uvek lakše tražiti ono loše nego nas prosto prihvati i čuti naše zahteve.

Filip Bojović

Zato ponavljam,
Prajd je NEOPHODAN.

Soba za žene: Gay Serbia Chat

Iako aktivan od početka 2000-ih, Gay Serbia Chat pojavio se na radaru mog virtuelnog života tek 2015. godine, kada sam još bila u srednjoj školi, i zauvek će biti uspomena na skromne početke mog kvir života. Čet se nalazio na sajtu "Gay Serbia.com" koji je pokrenut 1999. godine kao samostalan projekat i portal. Njegovi ciljevi bili su, i kao takvi ostali informisanje, povezivanje i osnaživanje LGBTQ+ zajednice u Srbiji i regionu.

Paralelno sa porastom popularnosti Tinder-a i drugih aplikacija, promenama u funkcijanisanju veba, proređeni odlasci na čet jednog dana pri kraju faksa doveli su me do realizacije da čet koji pamtim više skoro da ne postoji. On beše poprimio neki moderniji oblik na sajtu na kome ga više nisam mogla prepoznati, kojim je bilo verovatno lakše upravljati sa tehničke tačke gledišta, sa desetosruko smanjenim brojem prisutnih.

Vođena nostalgijom i romantizacijom kojoj sam sklona, htela sam da sa bivšim sagovornicama iz sobe za žene sa četa proverim kako je to sve izgledalo iz njihove perspektive:

U kom periodu života ste najviše koristili Gay Serbia Chat i kako sada gledate na taj period?

Osoba 1: U nekom tinejdžerskom periodu, od početka srednje škole pa vjerovatno nekoliko godina unaprijed.

To je već period kad su mi mnoge stvari vezane za moju seksualnost bile jasne i prihvatljive pa sam imala i potrebu da se na neki način

povežem sa drugim sličnim ljudima.

Odrasla sam u maloj sredini u kojoj nisam znala druge kvir ljude pa sam naravno istraživala online i tako našla gay serbia chat.

Osoba 2: Čet sam najviše koristila tokom srednje škole i na početku faksa. To je bilo vreme kada sam polako počela da obraćam pažnju na svoj rodni i seksualni identitet i da tražim kvir ljude slične meni.

Živila sam u malom gradu u unutrašnjosti Srbije, gde osim mog najboljeg

druga nisu postojale druge kvir osobe koje sam poznavala i sa kojima je bilo moguće ostvariti kontakt.

Čet je u tim trenucima pružao nadu za neko bolje vreme i prozor u svet u kome žive neki ljudi slični nama, sa problemima sličnim nama koji vode samostalne živote i uživaju u kasnim večernjim sajber razgovorima.

Da li ste upoznali nekoga?

Osoba 1:
Pored mora besmislenih konverzacija

Sandra Grbić i Tijana

ipak sam imala priliku da upoznam i par kul ljudi sa kojima se i dan danas povremeno čujem.

Prvu otvoreno trans osobu sa kojom sam imala priliku da pričam upoznala sam na tom četu, što mi je bilo veoma značajno kao nekome čiji sadašnji identitet spada u trans identitetu. Takodje, ove godine sam uživo upoznala još jednu kul kvir osobu koju znam sa tog četa.

Osoba 2: Upoznala sam samo jednu osobu prošle godine, iako smo stupile u kontakt još tokom naših srednjoškolskih dana od kojih nas deli skoro decenija.

Bila je to osoba koja je geografski bila jako blizu mog rodnog grada ali u susednoj državi, što je u mojoj glavi bilo samo par kilometara daleko i osećala sam ogromnu povezanost sa njom kao i manje usamljeno na neki način znajući da u blizini preko par planinskih venaca ima neko sličan meni u gradu sličnom mom.

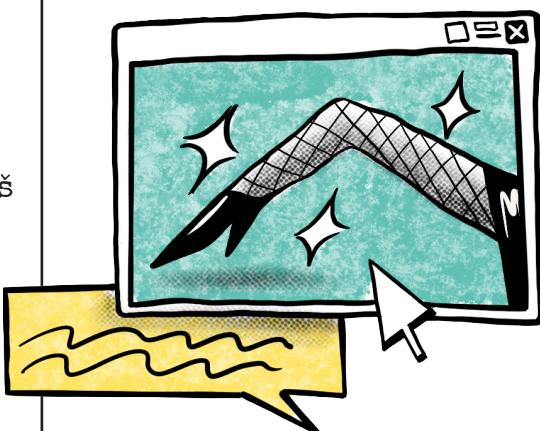
Na kakve vrste osoba ste mogli očekivati da naletite tokom jedne regularne večeri na četu?

Osoba 1: Nisam sigurna kakve osobe, ali zasigurno one sa kojima nisam imala previše zajedničkih interesovanja i tema za razgovor.

Mislim da je postojao generacijski jaz između mene i većine ostalih

osoba sa tog chata.

Osim tih polovičnih razgovora mogao se očekivati poziv na neki grupni sex chat ili da te neki par pozove na trojku ili da ti neko ponudi da ti bude sex slave ili tako nešto...

Osoba 2: Ukoliko bi proveli bar jedno prometno veče na četu mogli ste da se sretnete sa mnoštvom različitih tipova lezbejki i kvir osoba ukoliko ste bili dovoljno aktivni i prisutni.

Mistične goth dame, studentkinje, frizerke, tattoo entuzijasti, hemičari, poznavaoци astrologije, osobe prefinjenog muzičkog ukusa.

Kakve razlike uočavate između savremenih dejting aplikacija i četa?

Osoba 1: Pa Tinder je dos-ta praktičniji i bezbedniji jer možeš da se registrujes tako da svi znaju da profil nije lažan, imaš opciju da dodas slike i interesovanja kao i šta tačno tražiš.

Čet je bio prilično jednostavan, bez mnogo opcija i rijetko kad sam mogla da znam sa kim zapravo pričam.

Imala sam jednu jako neprijatnu situaciju, jer sam prilično nesmotreno postupila i razmijenila brojeve telefona sa jednom osobom i onda sam dobijala random pozive i poruke koje ne želim. Na kraju sam prijetila da ću otici u policiju da prijavim i to se tu završilo.

Osoba 2: Tinder je za razliku od četa koji je baziran na konverzaciji, baziran na fizičkom izgledu i ukupnom vajbu kojim se osoba prezentuje onlajn na osnovu čega odlučujemo da li uopšte želimo da pružimo osobi priliku da sa njom razgovaramo i bolje je upoznamo.

Moram da priznam da mi ponekad nedostaje mistična atmosfera četa, primativni dizajn i jednostavnost korisničkog interfejsa koji su sa sobom nosili nostalгију za vremenom u kome čak i nisam ni imala pristup internetu ili sam imala samo 5 godina.

U svetu su ovu nostalgiju za staromodnim kvir tekstualnim oglasima primetili i kreatori nove kvir aplikacije Lex, koji su aplikaciju sveli na tekstualne oglase bez vizuelnih stimulansa, stvarajući neki idealni presek novog i starog.

Prvo sam se
autovao mami,
reško joj je palo na
par dana, ali sada je
moja najveća
podrška <3

Od malena sam znao da je nešto off u
vezi mene, i tek kada sam dostigao
neke zrele godine bio sam spremjan
da nakon dugo vremena autohomofobije i
homofobije stavim definiciju na ono
što me je pritiskalo na neki način!
Počeo sam autovanje strancima,
ljudima koje sam upoznavao preko
društvenih mreža i raznih
aplikacija, neki od njih su mi i
dan-danas prijatelji! Roditeljima
sam se tek kasnije autovao, pre par
godina, i teže su to prihvatali!
Dosta su napredovali od tada, ali
ostao nam je još dug put do
prihvatanja!

Napio se i
autovao celom
društву,
mislili su da
se ze zam, dok
sutra dan
nisam
potvrdio

priče o a

Ja bijaše na druženje sa
prijateljima i oni su
iskoračili prvi pa sam i ja

Svaki put kad udjem u novu
vezu sa muskarcem osetim strah
da mu se autujem kao pan zena,
i osetim se kao da je to neko
upozorenje koje treba da kazem
pre ulaska u vezu sa mnjom.
Volela bih da to nije toliko
neprijatno i strasno.

Nazvala sam
starce iz Amerike
i rekla da mi se
svidjela djevojka

utoVANju

Ja sam tehnički autovan ljudima, i sve lagodnije pričam o tome. Nije tajna, imam bedžice ali se ne hvalim.

I dalje sam u školi nekad meta ismejavanja kada pokušavam da debatujem za LGBT populaciju, neki ne razumeju, ali nisam imao negativna iskustva. I dalje je to dug poduhvat prihvatanja sebe, ali čini mi se kao da sam slobodniji i više ja.

Drugarica me je autovala društvu i to joj je slučajno izletelo autovala društvu i to joj je slučajno izletelo

Za svoj 18.
Rođendan majci jer
sam smatrao da
zaslužuje da zna

Za vreme nedeljnog
ručka mami,
sami smo
bili...zaledil
a se,
progutala
zalogaj i
nastavila
dalje

Rekao bih da sam prvi put uvideo svoju različitost kada sam htio da poljubim drugara i drugaricu kao dete. Odmah sam dobio komentar kako ne smem da ljubim druga jer to "nije normalno". U tom momentu sam imao još jedan mali milion pitanja o sebi i svetu oko sebe. Autovao sam se prvi put sestri, imao sam 16 godina tada. Osetio sam se na momenat živo i od tada kreće postepeno autovanje bliskima, potom i drugim ljudima u mom okruženju. Nažalost nisam mogao svima da se autujem, barem ne dok ne budem bio finansijski nezavisran i u relativno bezbednom okruženju.

Autovao sam se svojoj porodici i dobar deo njih je zbog svojih ubedjenja rekao da me se odrice. Medjutim ono sto cu zauvek pamtiti jesu reci bake, mamine mame upucene mojoj majci. "Ti nisi normalna. Ja se svog deteta necu nikada odreci. Znam ko je i kakav je. Uvek cu ga voleti i nista nece promeniti to"

Mami kad je rekla da moram da nađem dobrog muža, rekla je dobro onda nađi dobru ženu

S.G.

YURI MANGE

„Volite li stripove? Volite li slatke devojke koje su zaljubljene jedna u drugu? E pa onda je ovo prava stvar za vas!“

Tako bi započeo svoj pokušaj prodaje, trgovac pornog- ahem.

Muslim, prodavac stripova.

Oni koji su upoznati sa strip scenom, ili animiranom scenom, verovatno znaju šta predstavlja pojam manga. A za one koji nisu upućeni, ukratko ću objasniti:

Manga je naziv za posebnu granu stripa tj. stripa koji

prvenstveno dolazi iz Japana.

Razlog zašto je on odvojen i prepoznat kao posebna vrsta od strane drugih poznavaoца strip scene i stripadžija je zato što ima poseban stil crtanja, i način na koji predstavlja svoju priču.

Takođe kompozicija panela i način čitanja je drugačiji od drugih oblika ovog medijuma, ali da ne skrećemo više sa teme, to je ukratko objašnjen izraz i značenje reči manga.

E sad da se fokusiramo na onaj bitniji deo ove rečenice, a to je yuri. Ovaj izraz se prvi put pojavljuje u muškom gej magazinu: „Barazoku“, davne 1971. godine.

Bukvalno preveden sa japskog ova reč znači ljiljan.

Ljiljan u japanskom jeziku cveća prvobitno je simbolizovao lepotu i čistotu kod žena,

a kasnije je de facto postao i simbol intimnih veza između žena, koja može biti vezana za romantičnu ljubav, ali i ne mora.

Ovaj žanr ima pun spektar raznih odnosa između dve ili više žena, devojaka itd.

Vrlo često ćete naći i naziv GL (girls love) koji se isto puno koristi i izjednačava sa izrazom yuri u mnogim slučajevima.

Ali nije tako oduvek bilo.

I u Japanu i na zapadu su prvo ovaj termin koristili da opišu pornografska dela koja su prikazivala žene u ne tako nevinim aktima sa drugim ženama.

Kao što sam mnoge ljudi edukovala o tome da anime tj. japski crtači nisu moderna pojava, već da su postojali godinama, skoro decenijama pre čak i naše industrije, tako se ta činjenica može primeniti i na yuri žanr.

Lezbijske teme se pojavljuju zajedno sa feminističkim pokretom u Japanu, i od tada dobijaju na mnogo većem značaju nego pre. Nobuko Jošija je pisala romane o tragičnim sudbinama homoseksualnih veza između devojaka koje su isle u privatne ženske institute/škole još u prvoj polovini dvadesetog veka. Zato se na početku mange obično upisivalo slovo S i ovakva vrsta romana/mange se zvala Klasa S (sisters-sestre).

Ovim se jasno vidi kakvo su mišljenje japanci imali prema istopolnoj ljubavi. Smatralo se da je ona samo prolazna faza adolescencije u razvoju devojaka koji je kasnije vodio u brak i majčinstvo.

Sve do dolaska 80-tih i 90-tih kada se ceo mentalitet prema raznim seksualnim manjinama promenio i autori su krenuli da pišu i crtaju lezbijske likove u pozitivnom svetlu i sa pozitivnim krajevima.

Jedan od pionira u ovoj prezentaciji je vrlo popularan serial Sailor Moon.

Od 2010-tih pa do danas, priče o srednjoškolkama su još uvek popularne i tražene, ali se yuri elementi kreću pojavljivati i u drugim sferama manga industrije. Veliki doprinos su imale i društvene mreže (Pixiv, Twitter) i internet novele da razviju i pomognu u porastu broja dela sa ovakvom vrstom tematike koje se mogu čitati i kupovati na rastućem tržistu.

Trenutno možeš birati između prilično velikog broja mangi koje se bave ovom temom kao glavnim tokom priče, i malo manjim brojem animiranih serija, koje se polako povećavaju kako godine napreduju.

Ali i u toj gomili njihova priča mi se jako svidela i postale su mi jedna od omiljenih romantičnih veza.

Za one koje bi da istraže ovo novo područje lezbijske umetnosti, prvo preporučujem da mogu početi sa traženjem japanskih časopisa posebno namenjenih baš ovoj temi.

Za neke kratke priče u tim magazinima postoje i engleski prevodi koji će vam približiti predivni svet yuri mangi.

I ako otkrijete da vam odgovara ova zabava, onda moja sledeća preporuka je manga koja se zove: „Bloom into you“,

Oko 2000-tih godina, neki izdavači su primetili popularnost ovog žanra i krenuli da skupljaju slične priče u stripske magazine posebno namenjene za ljubitelje yuri mangi (Yuri Shimai, Comic Yuri Hime).

Moj prvi dodir sa ovakvom vrstom priče je bio za vreme čitanja Negime, jedne od retkih mangi koje su izlazile kod nas u to vreme.

Dva ženska lika koja su u toku mange završile zajedno u romantičnoj vezi, su bile samo jedne od mnogih likova u mangi koja je poznata po broju likova raznih vrsta i veličina.

koja je po meni moderno remek-delo GL žanra. Kada to završite pustite volju i prste na slobodu i izguglavite sve ostale primere koje vam deluju zanimljivo i interesantno. I narančno za one koji su više vizuelno nastrojeni ne zaboravite na anime i mogućnost gledanja ovog sadržaja i preko svog kompjutera.

VIDA skriveni dragulj LGBTI+ serija

Vida je serija koja prati dve sestre – Emu (Mišel Prada) i Lin (Melisa Barera), koje se vraćaju u rodni grad nakon smrti majke, Vide (Roze Portijo). Prvi zaplet pri povratku jeste to što u kući zatiču i Vidinu "cimerku" Edi (Ser Anzoategi), koja zatim otkriva da je bila u braku sa njihovom majkom.

Kroz seriju se prožimaju razne teme, od napetih sestrinskih odnosa, džentrifikacije, nošenja sa gubitkom partnera, do značaja postojanja lezbejskih barova i života radničke klase.

U centru priče jeste oronuli bar u latino kraju Los Andelesa, koji su Vida i Edi vodile, a koji je postao utočište za lezbejke tog malog grada, koji Ema i Linda nasleđuju.

Nameće im se odluka — da li prodati bar velikoj korporaciji koja ga želi zbog lokacije ili očuvati kao sećanje na majku i kao deo lezbejske istorije.

Pritisak je sa svih strana, lokalni stanari se bune protiv svake Emine i Lindine promene bara, a vlasnik korporacije ih obaveštava da mu se Vida zadužila više nego što su Ema i Lin mogle da zamisle.

Jedan od najupečatljivijih i uzne-miravajućih, ali i najbitnijih momenata serije, jeste kada nakon svađe sa Emom Edi ode iz njenog bara u drugi, gde je brutalno napadne muškarac samo zato što je Edi vidljiva buč lezbejka.

Svi su znali, i bez reči, da je odlazak u drugi bar opasan, posebno za Edi. U tom strašnom momentu u seriji vidimo odraz realnosti svake vidljivo LGBTI+ osobe.

Ema, Lin i Edi. Autorska prava: Erika Parise @ Starz

Povratak u rodni grad je posebno težak za Emu, jer se kroz niz zapleta otkriva da je ne samo i Ema kvir, već da ju je Vida poslala od kuće kada se to saznalo (što naravno dovodi do novih zapleta i otkrivanja novih tajni).

Kroz vezu sa šankerkom Niko (Roberta Kolindrez), Ema pokušava da izade iz svoje veoma uske i precizno ogradijene zone komfora.

Ipak, srce i duša ove serije je po mom mišljenju Edi.

Njena perspektiva nije nešto što se često sreće u LGBT+ serijama i filmovima, koje najčešće prate prvu ljubav i njene komplikacije, a vrlo retko predstavljaju živote starijih LGBTI+ ljudi.

Zbog toga postoji neka vrsta generacijskog jaza, te nastaje lažna slika da su svi LGBTI+ ljudi mlađi, a da je naš identitet nešto novo i moderno, iako je to veoma daleko od istine.

Taj nedostatak reprezentacije izaziva osećaj izolovanosti i vakuuma, kao da nam vreme ističe posle 25. godine. Upravo zbog toga smatram da je Edin lik veoma bitan, kako za samu seriju, tako i za LGBTI+ medije generalno.

Prikazati LGBTI+ likove koji nisu samo u dvadesetim godinama nije nemoguće, nije teško i daje priliku za bogatu priču, a Edi je napisana kao veoma realističan lik pun komplikovanih osećanja.

Ona je buč lezbejka srednjih godina, i sada mora da nauči kako da nastavi život bez svoje partnerke.

Serija tretira njenu situaciju i njenu tugu sa puno razumevanja i saosećanja, čak i kada ga drugi likovi nemaju.

Serija Vida dostupna je na Starz platformi i ima tri sezone. Sadrži eksplicitni seksualni materijal te nije pogodna za mlađe gledaoce.

The L Word i The L Word: Generation Q: holivudska melodrama sa obaveznim srećnim krajem

Da li vam je poznat scenario u kojem glavni negativac umire, a good guys dobijaju svoj happy end?

Da li ste spremne da odgledate gomilu epizoda da bi vam neko, po ko zna koji put, rekao da heroj mora da ubije zlikovca, spase princezu i živi s njom srećno do kraja života?

Zvuči dosadno, ali, ako se ova priča upakuje u lezbejsku zajednicu kojoj i vi pripadate i koju toliko snažno želite da vidite u pop kulturi, mislim da ćete biti spremne da ostanete zaledljene za ekran satima, ako to već niste uradile.

Serija The L Word i njen nastavak The L Word: Generation Q nisu priče o svakodnevnom životu lezbejki poput nas, već velika holivudska melodrama sa obaveznim srećnim krajem.

Problem sa likovima je taj što nam ne deluju dovoljno ubedljivo i "stvarno".

Tina je previše dosadna i ne znamo šta voli da radi. Bet je surovo ambiciozna karijeristkinja koja teži da zadrži sliku o svom životu kao idealnom.

Elis je možda najživotnija i najrealističnija, ali i dalje samo zabavna devojka koja voli da tračari, čime često ugrožava tuđu privatnost.

Dejna je mišićava profesionalna teniserka koja povraća od alkohola jedne noći, a već ujutru nakon photo shooting-a blista na naslovnicu časopisa. Šejn je oličenje ženskog fuck-boy-a i na tome se bazira njena ličnost.

Dženi koristi ljude isključivo za sopstvenu zabavu, bez obzira na posledice. Maksov proces tranzicije je predstavljen kulturalno i ostali likovi ga ne prihvataju u potpunosti.

Dakle, reč je o jednodimenzionalnim, tipskim likovima koji uglavnom komuniciraju kroz kratke i brze dijaloge, često imaju besmislene stereotipne izjave i ne trude se da se istinski pozabave bilo kojim problemom.

Zapravo, postavljaju se mnoga pitanja *značajna* za kvir zajednicu, ali se ona ne produbljuju.

Ovo jeste šou o lezbejkama, ali nije 101 vodič za lezbejke, već melodrama u kojoj jedino možemo da računamo na to da će "heroj" spasiti svoju "princezu" u romantičnoj sceni koja je garant njihovog happy end-a.

Klasična melodramska radnja prati liniјu „heroj“ – „princeza (love interest)“ – „zlikovac“ – „žrtve“. Bet je „heroj“ – njen lik je pravljen po uzoru na idealnog patrijarhalnog muškarca: ona je uspešna, preokupirana poslom, poseduje moć, poziva ostale likove na odgovornost, dok sama ne čini isto, neverstva joj se praštaju.

Naša „princeza“ Tina, nasuprot Bet, kažnjava se za svoje „greške“. Nakon što počne da spava sa muškarcem, prijateljice je ekskomuniciraju iz svog kruga.

Međutim, sve dok se ponaša kao pasivna sledbenica Bet i žena koja treba da rodi bebu, ostaje prihvaćena u lezbejskom svetu.

„Heroj“ svakodnevno ima male spasiлаčke poduhvate prema „princezi“: jedan od njih je prikazan u sceni u kojoj Bet odlazi na poslovno putovanje kako bi im osigurala stabilnu budućnost, dok se Tina susreće sa emotivno zahtevnom situacijom kod travarke, sa kojom Bet ne ume da se nosi.

Dženi se pojavljuje u vidu „zlikovca“, toliko odbojnog i nestvarnog,

da ni ne liči na ljudsko biće. Ona je ta koja mora da strada kako bi publika dobila dugoočekivanu katarzu.

Dženi je opasnost po srećan život Bet i Tine: pokušavajući da iznudi Betino priznanje o tome da je spavala sa drugom ženom i primoravajući je da to obznani Tini, ona postaje glavna smetnja na putu ka priči koja se završava srećnim krajem. Ona je glavna negativka i kada su u pitanju drugi likovi, „žrtve“: krade Elisinu ideju za priču, krade negative za film na kojem radi sa Bet, pokušava da kontroliše Šejn sa kojom stupa u vezu.

Ostali likovi u obe serije su fileri za privlačenje što raznovrsnije publike.

Neki od njih su kul (Šejn, Papi), drugi su vrcavi (Elis, Sofi), neki su samo lepi (Karmen), uspešni (Dejna), izgubljeni (Maks, Finli), preporođeni (Kit), gluvinemi (Džordi), imaju invaliditet (Maribel).

Iako ovaj spektar likova može da deluje inkluzivno, često se čini da ih serija tretira samo kao likove koji samim svojim pojavljivanjem treba da naprave dramatičan efekat.

Volela bih da je ovo društvenoangažovana serija koja želi da doprinese unapređenju položaja kvir zajednice.

U tom slučaju, pitanja koja serija postavlja ne bi ostala otvorena. Dženina trauma u vezi sa seksualnim zlostavljanjem koje je preživela bila bi dobra uvertira za razgovor o mentalnom zdravlju.

Činjenica da je Šejn provela detinjstvo u hraniteljskim porodicama, a zatim i na ulici, mogla bi da produbi pitanja vezana za nedostatak resursa i obrazovanja dece u hraniteljskim poradicama, kao i položaj mlađih koji su postali beskućnici.

Milica Stojković

Scena u kojoj Elis i Maks diskutuju o osetljivoj temi kao što je neuklapanje u portret „savršene“ lezbejke nije trebalo da se završi na Šejjinom odmeravanju devojaka koje je u tom momentu zapazila, jer se time ovaj razgovor banalizovao.

Čak se i u novim sezonomama serije iz 2019. godine uočava sličan obrazac – serija suštinski i dalje ne uspeva dublje da promisli značajne društvene probleme i one koji se tiču kvir zajednice.

Lezbejke do pojave The L Word-a nisu imale sopstveni šou u filmskoj industriji.

Tužno je pomisliti da su one u prvoj seriji koja govori o njima, korišćene kao marionete za prežvakanu melodramu u čijoj srži se i dalje nalazi heteronormativna paradigma; ipak, čini mi se da je tako.

Veliko finale dešava se u poslednjoj epizodi poslednje sezone nove serije. „Heroj“ napokon spasava „princezu“.

Možda nam je ponovno Betino i Tinino stapanje u vezu posle više od deset godina izgledalo naglo, na pregnuto i neubedljivo, ali, zar nismo svi od početka navijali za to da njih dve žive srećno do kraja života?

Izgleda da je klasična patrijarhalna bajkovita ljubavna priča duboko utkana u naše poimanje savršene stvarnosti, pa samim tim i serije. Ne samo da su Bet i Tina ponovo u vezi, već se ovaj put i venčavaju.

Nije jasno koja od njih dve izgovara poslednje rečenice u seriji – one su stopljene u jedan glas dok šetaju po šljaštavom prostoru i odlaze zagrljene u noć.

„Nadam se da će i naše prijateljice osetiti ovako nešto jednog dana. One su to zaslužile.“

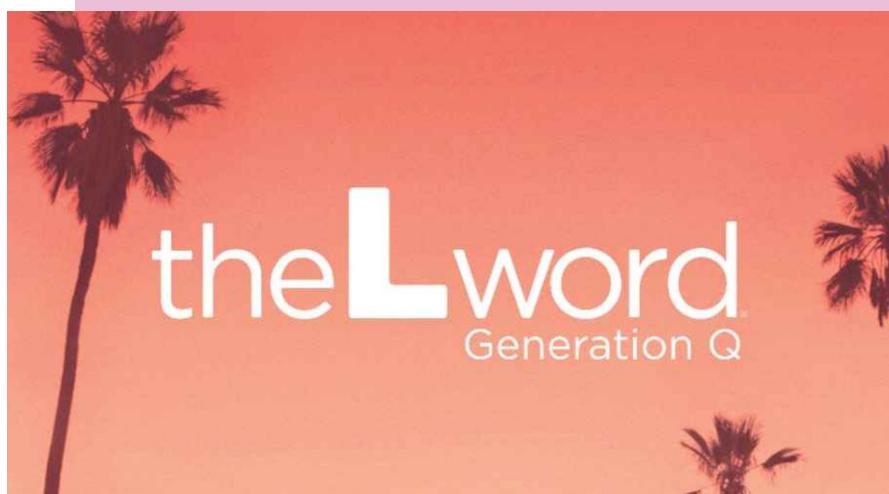
Ovo zvuči pomalo sarastično: naravno da to sa njihovim prijateljicama ne može da se desi, jer je u melodrami ovakav kraj predodređen isključivo za njih dve.

Patrijarhalna paradigma u kojoj postoji muškarac i žena ovde je provučena kroz likove dve žene.

S jedne strane, ovu seriju ne možemo da mrzimo: mlada je, radoznala, prva serija ove vrste. S druge strane, deluje mi da smo iz nje iscrpeli sve što je mogla da nam pruži.

Moramo da joj se zahvalimo što se makar potrudila da nas predstavi i da pokaže sve tu da i mi postojimo.

Sledeći korak je svaranje životnih likova, onih koji su zaista poput nas: lezbejki i kvir osoba koje ne žive u bablu, koje se suočavaju sa brutalnim nasiljem, neodobravanjem, odbacivanjem, autocenzurom, poslovnim neprilikama i društvenopolitičkim nedraćama sa kojima se, uverena sam, susrela svaka kvir osoba makar jednom u životu.

Svakako bi za kvir zajednicu bilo značajnije da su prikazana iskustva lezbejki koja su različita od ustaljenog heteronormativnog obroca.

Kuda idu lezbejke?

KOLUMNA

Kada sam u svojim dvadesetima redovno obilazila LGBT klubove, sretala sam lezbejke starije od mene, obično okupljene u grupe. Poneku sam nastavila da srecem ali većinu više nisam videla. Stvarno, šta se dešava kada lezbejke dođu u određene godine?

Kada ih više nema u klubovima, novim aplikacijama za upoznavanje, kada su prestare za ovaj novi lezbejski bejbi bum trend...?

Kreću li se još uvek u grupama ili su izgubile kontakt jedne sa drugima? Da li mogu da upoznaju nove žene?

Gde su sada sve one lezbejke koje su želele da promene svet?

Kao lezbejke, u velikoj meri odbacujemo emotivnu i ekonomsku zavisnost od muškaraca ali nastavljamo da trpimo posledice partijarhata, kako zbog odnosa sredine prema nama, tako i zbog matrica koje nosimo u sebi.

Te matrice su, zapravo, naš pogled na svet, religiju, rodne uloge, starost, tj. bilo šta drugo što smo kroz socijalizaciju gradile od najranijeg perioda našeg života i što dalje nastavljamo da usvajamo.

Iako je sastavni deo razvoja svih živih bića, starosno doba, u različitim kulturama, ima različito značenje. Za kuturu u kojoj živimo, evidentno je da starost sa sobom nosi izvesnu sramotu, prekid vladajućeg kulta mladosti, komercijalnu nepoželjnost.

U heteronormativnom društvu kao što je naše, svako dobija svoje unapred određeno mesto. Kroz starenje, ljudi se polagano odriču svoje samostalnosti i postaju zavisni od mlađih članova porodice, počinju da ih tretiraju kao decu. Zrelo doba znači prekid rada i odlazak u penziju, odlazak dece i/ili bračnog partnera iz doma, smanjivanje socijalnih kontakata i aktivnosti. Prihvatanje nepoželjnosti i nepodobnosti se razvija tokom godina, a manifestuje se kroz povlačenje i uskraćivanje kretanja i interakcija.

Niko ne želi da smeta.

Čak i ako su u odličnoj fizičkoj i mentalnoj formi, ljudima u određenoj životnoj dobi počinje da se negira pravo na javan prostor, poput prevoza, kafića, kluba, usvajanje novih znanja i veština, itd. Vitalnost i „mladoliki duh“ se u određenim godinama tretira kao incident a ne kao normalnost. Posebno je važna činjenica da je zdravo telo i duh uslovljeno klasom i načinom života, te da radom, nasiljem i diskriminacijom izmučena tela i duše u ranijem životnom dobu pokazuju umor i bolesti.

Lezbejke i starenje

Zrelo doba za lezbejke nosi mnogo izazova.

Naša tela se menjaju,javljaju se poteškoće i bolesti, a kognitivne sposobnosti slabe.

I lezbejke, kao i svi ljudi na svetu, imaju potrebu za drugim bićima, po drškom i negom.

Ako svoju lezbejsku egistenciju zasnivamo na negiranju, skrivanju, gutanju uvreda, trpljenju diskriminacije, ili ako se, pak, čitavog života borimo i nešto dokazujemo, starost nam neće lako pasti.

Duša i telo pamte.

Takođe, lezbejke se vrlo često susreću sa siromaštvo, jer ni pravno ni na bilo koji drugi način nisu zaštićene, bilo da žive u paru ili u tzv. samačkim domaćinstvima. Iako je siromaštvo kod lezbejki posebna tema, celoživotno posledice uskraćivanja svih pogodnosti koji imaju heteroseksualne osobe imaju velike posledice u starosti.

Nepostojanje sopstvene porodice, ali i nevidljivost ili društveno neprihvatanje ako takva porodica postoji, za mnoge lezbejke znači usmeravanje na srodnike ili gubitak bilo kakve veze sa rodbinom. Koliko je samo usamljenih tetaka postoji na ovom svetu, „one se nikada nisu udale“, koliko je lažnih rođačkih briga budućih tetkinih naslednika i naslednica...?

U takvim okolnostima je važno održavati kvalitetne odnose sa drugim ljudima. Društvene interakcije čine osnovu za zadovoljstvo sopstvenim životom, ali i za mentalno i fizičko zdravlje.

Za lezbejke je posebno važno da budu u kontaktu sa drugim lezbejkama, jer one istinski razumeju njihova iskustva i želje.

Ukoliko se lezbejke drugarice ili partnerke udalje jedne od drugih, velika je verovatnoća da će osećati usamljenost i izolaciju, ma u kom životnom dobu da su. Ipak, kada lezbejke ostanu same, a zbog godina se povuku i/ili ne budu prihvачene u lezbejskim krugovima, ne ostaje verovatnoća da se sretati druge lezbejke a time su usamljenost i negativni odnos prema životu još veći.

Dali lezbejke diskriminisu?

Pravilo je da mladi ne razmišljaju o starosti i da im se čini da je to suviše daleko da bi se razmišljalo.

Ko želi da razmišlja o neprijatnim stvarima? A starost se čini neprijatna, zar ne?

Koliko nas poznaje neku lezbejku koja je „stara“? I šta se uopšte smatra starom? 40 godina? 45? 50, 60, 70...?

Činjenica da smatrate da vi lično nikada niste diskriminisali neku lezbejku ne znači da zaissta nikada niste diskrimisali neku lezbejku.

Dali možemo da ih diskriminimo ako ih ne vidimo? Pa da, baš zbog toga!

Sećam se filma o proslavi organizacije Labris (Labrisz) iz Budimpešte i kako me je iznenadio ne malo broj lezbejki u godinama koje su sedele u prvim redovima.

Toliki broj žena koje su došle na proslavu govori da su one i dalje pozvezane i održavaju odnose.

Da su samo iznenada pozvane da prisustvuju, ne bi se toliko njih stvarno odazvalo. Tako nešto nisam videla na skupovima kod nas.

Ne smemo da zaboravimo da su starije lezbejke one koje su utrle put novijim generacijama, čak i ako nisu bile vidljive, javno deklarisane, nisu imale svoje prostore za okupljanja, organizacije za zagovaranje, itd.

Svakoj od nas je bar nekad u životu značilo da zna da postoji neka lezbejka koja živi svoj život.

A posebno ne smemo da zaboravimo hrabre žene koje su izašle javnost i učestvovalе u građenju feminističkog, lezbejskog i LGBT pokreta. I kao jake žene, mnoge od njih mogu da osećaju da više ne pripadaju zajednici za koju se bore, da tu nema šta da traže.

Ni lezbejke nisu immune od diskriminacije i nemaju nužno svest o svim društvenim nepravdama. Pitanje je kako prepozнатi diskriminaciju u lezbejskim krugovima i kako pomoći starijim lezbejkama da se vrate u zajednicu, tamo gde pripadaju.

Za početak, da razmišljamo o ženama koje više ne srećemo na nekim mestima? Možda neka još uvek ima i neki mejl ili broj telefona...?

KOLUMNA:

predstave seksualnosti i rodnih uloga u mainstream sadržajima U OKU POSMATRACA

Moje prvo iskustvo viđenja kvir oso- ba u nekom mediju, ovih dana broji više- decenijski rođendan.

Sa njim i uz njega, taj broj deli i sećanje na osećaj koji je viđenje izazvalo. To je bio osećaj straha.

Strah, tada javljen nije bio strah od viđenih osoba i sadržaja, koji pri tom nije bio eksplicitan i neprimeren, niti ikako neprijatan, kako se naširoko prepostavlja u javnom diskursu o kvir isku- stvu, ljudima i životima, već strah za tu viđene ljude.

Okvir televizora nudio je slabu zaštitu od beskrajnih razglabanja koja su usledila, preplavivši medije i prelivši se čak u svakodnevne razgovore, u kojima se do tančina ispitivalo "šta im je to trebalo", "koga hoće da ovim šokiraju", "evo šta nam je donelo ovo doba" i nemerljivo gore od toga.

Društvo je u svom najvećem delu podelilo uloge dželata, sudije, islednika, prevaspitača, *savetodavca*, a svakako *voajera*, sa svakim novim gledanjem u kom je trebalo pronaći još nešto što bi održalo intruzivni predatorski nadražaj i njegovo zadovoljenje.

Strah koji sam osetila bio je *opravdan*, i bez mogućnosti da pojmovno artikulišem pretnju koju društvo pretstavlja i njene pojavnne oblike, kao što to, uz najličnije doživljaje mogu sada.

To bi ukratko značilo da su sve formalne i neformalne društvene instance i odnosi do tog trenutka mog života radili kao sat, u smeru prisile na ispoljavanje jednog i samo jednog načina ljudskog iskustva i postojanja. Ta norma je uspostavljena nedvosmisleno preteće, dovoljno jasno da se instinkтивno nasluti individualno i društveno predatorstvo po osobe na ekranu, zato što su kvir.

Svaki akt javnog autovanja svake kvir oso- be nesumnjivo je hrabar, monumentalan i dalekosežan čin.

Delovanje kojim živi- mo sopstveno posto- janje intimno je, a tu intimu biramo da podelimo, jer ona, to jest naše lično isk- ustvo, mi i samoost- varenje, priznanje i poštovanje koje svaka osoba svojim rođenjem zaslužuje, nama nasto- ji da bude uskraćeno, oduzeto, ukinu- to, kao i mi sami _e ili iskorisćeno kao fetišizovani kuriozitet.

Za sve nas koji _e smo na društvenu prisilu i pretnju razvili _e odlučnost, istra- jnost, samoizražavan- je i samodefinisanje i dalje je predomi- nantan predatorski društveni pogled koji nas okružuje.

U decenijama koje su prošle od opisanih događaja, kvir isk- ustva i kvir osobe su zastupljeniji u mas- ovnim medijima, u sve više afirmišućem kon- tekstu, te se i na ovom duboko patrijarhalnom prostoru u kom živi- mo, dodatno učvrstila, povezala i izgradi- la zajednica, koja se stalno omasovljuje.

Čak su i zakoni, rig- idni isporo men- jajući, počeli da daju makar naznake kretanja u sme- ru zaštite osnovnih ljudskih sloboda i prava kvir osoba. I za sve to je zaslужna odlučnost, nepokole- bljivost i lična aut- entičnost koju smo, nekad na suprot sve- mu ispoljavali _e.

Ipak, paralelno sa time, pretnja je dal- eko od posustajanja, u šta nas stvarnost

nanovo ubedjuje.

Okvir medija i danas krhko graniči dve stvarnosti. Onu koja nepokolebljivo ide napred, gradeći iskustva i krčeći put za nastavak oslobodenja svih nas od društvene prisile heteropatrijarhata, otpor koji stalno pružamo, snagu koju svakim danom ispoljavamo, napade koje prebrođujemo,...

Sa druge strane, društvo kao oko posmatrača kom smo neminovno izloženi_e nalazi perfidnije načine da održi svoje preimrućstvo uživaoča moći nad nama.

U javnim istupanjima, delatnostima, prostorima, sa malo izuzetaka i dalje smo više nego manje ili smetala ili kuričit ili mete nasilništva svake vrste.

U privatnim prostorima, čak i kada izbegnemo nasilje, prinuđeni_e smo na pogadanja dokle god ne možemo živeti samostalno ili u zajednicama u kojima smo u celosti vrednovani_e i poštovani _e.

Pa čak i tada, predatorsko društveno oko posmatrača nam ne da jednakost i nastoji da zaviri iza zavesa i ključaonica da bi ponovo pronašlo razlog za poništanje naših osobnosti.

Bojeći se, nekada, na način koji jesam i iz razloga iz kojih jesam ipak, iz ove perspektive uviđam da preostaje jedna važna činjenica.

Osećaj koji me je tada obuzeo bio je znak nečega mnogo većeg od straha. Van znanja, informisanosti, mogućnosti sagedavanja punog konteksta, instiktivno, osećaj savezništva je bio tu, kao osećaj brige u strahu koji me je prvobitno obuzeo.

Tada, u mom oku kao oku jednog posmatrača, nisu bili objekti potvrđivanja i predatorstva nego subjekti savezništva, i pre otkrivanja ličnog kvir identiteta i seksualnosti.

Zato delim sopstvenu intimu, jedno od svojih davnih sećanja, jer mi je pokazalo drugačiji način.

Nasuprot svemu pretećem, paralisanost nije opstala. Ono što jeste, što se tada u tijeku naznaci javilo, a za tim istražalo i izraslo bila je hrabrost da pogledam u sebe i solidarnost da budem uz druge.

Kao i mnogi_e pre mene, mnogi_e sada i mnogi_e koji će tek doći, u stvarnost bez starih okvira, kao onog od davno istrošenog TV-a.

Pun arsenal podrške

Da li se sećate poslednjeg puta kad ste odgledali dobru fudbalsku utakmicu?

Kada ste uživali u drami poslednjih par minuta? Psovali sudiju? Svim srcem navijali za svoj tim?

Ni ja.

Zapravo, ako ste mi iole slični, verovatno vam je na prošlogodišnjem Mundijalu čitav skandal sa trakama duginih boja bio mnogo, mnogo bitniji od veoma neromantičnog kotrljanja po travi i devedesetominutnog oranja terena kopačkama, eventualno licem.

Katar je zbog najoričnijih gej pertli (koje nikako da nađem kod nas) digao prašinu kao da stadion preti da implodira od kolicine homoseksualnosti za koju, pobogu, nije predviđen. Naravno, kada se prašina slegla - što je dobro, pošto je tamo ima i previše - problem je manje-više zaboravljen.

Češki fudbaler Jakub Jankto je, doduše, u februaru uz veliku podršku saigrača i saigračica, "izašao iz ormara", nakon čega je ormar uredno pritvoren, tek toliko da možete potajno promoliti nos.

Postoji ozbiljna briga da će tako i ostati, sve dok fudbal kipi od homofobije.

Pričamo o igri u kojoj je za muškarca verovatno bolje da ga protivnički igrač odvali laktom u nos nego da neko (možda?) sazna da (možda?) nije strejt.

S druge strane, među fudbalerkama možete sami da birate pertle. Samo u trenutnom sastavu Arsenala je devet fudbalerki otvoreno u duginim bojama.

Napadačica tima Bet Mid (Beth Mead) je izjavila da nije ni moral da se autuje svom timu, mada je realno sve bilo jasno kad ju je njena partnerka Vivijan Midema (Vivianne Miedema) proglašila za idealnu buduću snajku. Kapitenska traka Lee Vilijamson (Leah Williamson) je, koliko ja znam, još nije sprecila da zatrese mrežu.

Računica je komplikovana samo ako ste stravično loši u matematici: teško da će ono što imate u srcu promeniti ono što imate u nogama.

Mogu u obe noge da se opkladim da bi među muškarcima bilo isto.

Na svu sreću, borba ne pripada samo ženskom timu.

Arsenal je prvi osnovao zvanični klub za svoje LGBTQ obožavatelje i obožavateljke (GayGoonersi) i od tada su njegove boje na svakom Prajdju, već

10 godina zaredom.

Kada ste među Tobdžijama, ljubav je jedna, a fudbal je za sve one kojima tolerancija nije reka u Africi. Arsenal je pokazao da ne toleriše nikakve ispade homofobije, ni na društvenim mrežama, ni na stadionu.

Sankcije su nužan deo fer pleja.

Kao neko koga fudbal uopšte nije zanimalo nikako mi nije jasno kako sam uspešla da dođem do svih ovih informacija.

Instagram je naprasno odlučio da je bombardovanje sadržajem o ženskom fudbalu ekstremno dobra ideja.

Ovo je naravno gnusna laž pošto sam odavno zapratila kapitenku, a jedan jedini lajkovan set vežbi neke fudbalerke me proganja.

Vrlo dobro ja znam šta se dešava. Izgleda da sada navijam za Arsenal.

Una victoria Segura

Aleksija Putelas Segura je ime za koje verovatno do sada niste čuli.

Ako kažem "Barcelona" ljudi pomisle na Mesića kako sočno ljubi Ballon d'Or - retko kad na zvezdu Barselone Femeni kao što je Segura, koja je trofej držala nešto dostojanstvenije.

Ženski fudbal, slabo i plaćen i praćen kakav jeste, zaslužuje daleko jača svetla reflektora; a pošto to samo od sebe ne biva, slikom Aleksije čemo ih odvrnuti na maks.

Najbolja fudbalerka rodne Katalonije ponosno gazi kopačkama od sedme godine, a noge je već 22 nikako ne izdaju, sem kada se sapliće o hrpu nagrada koje je osvojila na apsolutno svakom takmičenju.

Vatreno ambiciozna Aleksija pokupila je svaku titulu koja postoji u ženskom fudbalu, pa i titulu kapitene Barselone Femeni.

U timu svojih snova provela je tek malo više od jedne decenije, i to kao strelac koji po broju golova zaostaje samo za Dženifer Hermoso Fuentes, sada fudbalerkom meksičkog kluba Pačuka. Aleksija joj, doduše, očigledno nije zamerila; tokom

tri godine provedene u Barseloni bile su daleko više od saigrača.

Aleksija se ne plaši svoje seksualnosti, ne skriva se "u ormaru" i ne krije slike sa svojim partnerkama. U mnogim ženskim fudbalskim klubovima ljubav je jedna, bila ona prijateljska ljubav prema saigračima ili ljubav prema ženi sa kojom provodite život. I kao mnoge druge fudbalerke (i mnogi fudbaleri!), Aleksija želi da njenim muškim kolegama bude podjednako lako da izraze ono sasvim normalno što se mnogima čini skandaloznim.

Da u glavi ima koliko i u nogama dokazala je dobrom igrom kako na terenu tako i na političkoj pozornici ženskog fudbala. Žena koja ne samo da dve godine za redom osvaja Zlatnu loptu, već je i prva koja u istoj godini osvaja i titulu najbolje

fudbalerke Lige šampiona, morala je za razliku od svog muškog parnjaka Lionel Mesija da razmišlja o visokom obrazovanju koje pritom veže s fudbalom nema.

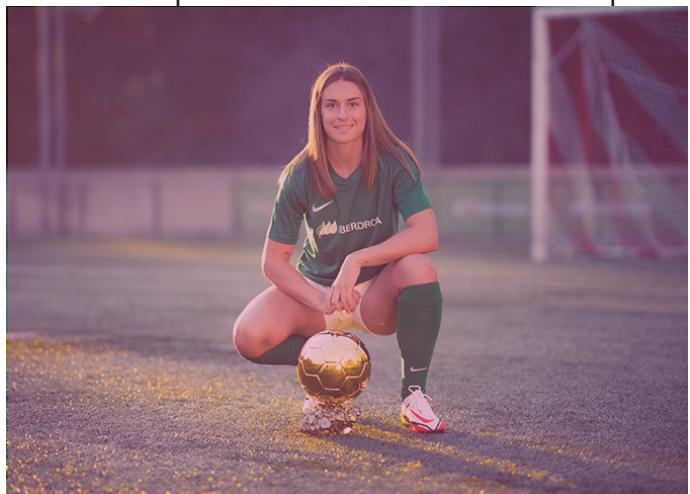
To vam govori dosta o ženskom fudbalu - dok muški fudbal prate milionske afere i prihodi od

kojih bi svačiji novčanik popucao po šavovima žene nakon svojih 90 minuta uglavnom biju bitku za posao od koga se može živeti.

La Reina je nebrojeno puta pokazala da je ovo utakmica od koje neće odustati dok god problem roda nagriza najlepšu igru, između ostalog i povlačenjem iz španske reprezentacije zbog uslova rada koji ne dozvoljavaju fudbalerkama da u potpunosti iskažu svoje sposobnosti.

Poteškoće su postale toliko izražene da su rasprave sa španskom fudbalskom federacijom postale, kako je i sama rekla, izuzetno frustrirajuće.

Fudbalerke La Roje konstantno moraju da zahtevaju poboljšanja koja

se za mušku reprezentaciju podrazumevaju. Na neki način, Aleksija želi drugima ono što je sama imala dok je bila dete: igru u kojoj pobeduju veština i poštovanje, u kojoj je rod tek nešto više od broja kopački, a dres taman ko god da ste.

vrednosti, misija i vizija **LABRISA**

VIZIJA LABRISA

Labris teži jednakopravnom društvu različitosti u kojem će sve osobe bez obzira na njihovu seksualnu orijentaciju, identitet i druge različitosti, živeti dostojanstveno uz potpunu zaštitu i afirmaciju njihovih ljudskih prava.

MISIJA LABRISA

Labris je organizacija koja smatra pravo na različito seksualno opredeljenje jednim od osnovnih ljudskih pravom i radi na iskorenjivanju svih oblika nasilja i diskriminacije nad lezbejkama i ženama drugačije seksualne orijentacije od heteroseksualne.

VREDNOSTI LABRISA

- odnose se na lezbeijke, transseksualne, biseksualne, heteroseksualne, queer i samoidentifikovane žene (skraćeno će se obeležavati "žene")

Poštovanje različitosti, univerzalnosti ljudskih prava i razvijanje solidarnosti po nacionalnom, rasnom, verskom, klasnom, starosnom, profesionalnom osnovu kao i psihičkoj, fizičkoj i zdravstvenoj sposobnosti.

Solidarnost sa svim marginalizovanim grupama a posebno sa gej muškarcima, travestitima, biseksualnim muškarcima i ženama, transeksualnim, transrodnim, interseksualnim i queer (u daljem tekstu LGBT-TIQ) osobama.

Zalaganje za jednake mogućnosti kroz pozitivnu diskriminaciju.

Podrška, savezništvo i saradnja sa ženama i ženskim grupama u skladu sa politikama saradnje.

Povećanje lezbejske vidljivost unutar ženskog i LGBTIQ pokreta.

Nenasilna komunikacija i nenasilno rešavanje konflikata.

Rad po feminističkim principima.

Impresum

Labris – organizacija za lezbejska ljudska prava
Beograd, Srbija
E-mail:labbris@labbris.org.rs
www.labbris.org.rs

Uredila: Dušanka Tomašević
Prelom: Dušanka Tomašević
Ilustracije: Sandra Grbić

Beograd 2023
Prolećno izdanje lezbejskih novina
Broj: 27
Godina XXVIII